

FUNKSIONIMI DHE SFIDAT E SHËRBIMIT MJEKËSOR SHTËPIAK NË KOMUNËN E PRISHTINËS



Sahadete Kelmendi

Specialiste e Mjekësisë
Familjare

QKMF Prishtinë

Pak historiat

Shërbimi Mjekësor Shtëpiak, apo si njihet nga të gjithë si Shërbimi Kronik ka filluar në vitin 1986 si njësi e posaçme në kuadër të Shtëpisë së Shëndetit, që tani njihet si Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare (QKMF).

Kontribuesi kryesor për hapjen e këtij shërbimi ka qenë i ndjeri Dr.Avni Idrizi.

Shërbimi ka funksionuar rregullisht deri në korrik të vitit 1992. Në këtë vit regjimi i atëhershëm i ka larguar punëtorët shqiptarë nga puna dhe ky shërbim ka pushuar së ekzistuari. Pas luftës shërbimi rihapet dhe funksionon deri në Shkurt të vitit 2003, kur ndërprehet për të rifilluar prapë në Dhjetor të vitit 2005.

Kush përfiton nga ky shërbim?

Nga ky shërbim përfitojnë pacientet e sëmurur rëndë, të cilët nuk mund të shkojnë në qendrat mjekësore. Gjithashtu, disa pacientë e kanë të pamundur të dergohen edhe nga familjarët e tyre. Prandaj, është shërbimi ynë që ofron kujdes për këta pacientë.

Parimi bazë i funksionimit të këtij shërbimi është paaftësia e pacientit për lëvizje apo pamundësia për ta vizituar QMF-në më të afërt.

Në këtë grup hyjnë personat mbi moshën 65 vjeçare dhe që janë të sëmurë, pacientë më të rinj, por që vuajnë nga: sëmundjet malinje, retardimet psikomotorë, paraliza cerebrale e lindur apo të fituar, gjendjet post traumatike, sëmundjet kronike pulmonale, sëmundjet kardiovaskulare, sëmundjet metabolike, pacientët pas intervenimeve kirurgjike.

Ekipet e përbëra nga 3 mjekë familjarë, 4 infermierë dhe 2 vozitës shkojnë derë më derë, në çdo stinë, në çfarëdo kushtesh atmosferike, në ambiente të ngarkuara trafikë, në ndërtesa pa ashensorë me qëllim që këtyre personave t'u ofrohet ndihmë mjekësore në ambientet ku ata jetojnë.

Qytetarët me gjendje të vështirë shëndetësore dhe ekonomike përfitojnë më së shumti nga ky shërbim. QKMF që kujdeset për furnizim me terapi dhe me material shpenzues me qëllim që këtyre pacientëve t'u ofrohet mundësi për pastrimin e plagëve, qoftë për shkak të intervenimeve kirurgjike që kanë pasur, qoftë për shkak të lëndimeve nga lëvizshmëria e kufizuar. Me raste u ofrohen edhe injeksione muskulare dhe subkutane, inhalime, okigjen sipas nevojës. Sa i përket terapisë orale: kjo përshkruhet nga mjeku i shërbimit dhe pacientët apo familjarët e tyre, e blejnë vetë këtë terapi. Por mbi të gjitha pacientëve ju ofrohen këshilla, edukim shëndetësor, përkrahje morale dhe psikologjike. Duhet pasur parasysh se ky shërbim ballafaqohet me pacientë që janë në stadi të fundit të jetës, prandaj duhet një sensitivitet i lartë i sjelljes me ta, por jo vetëm me pacientët edhe anëtarët e

familjes bëhen pjesë e përkrahjes psikologjike. Pjesë e këtij shërbimi është edhe konstatimi i vdekjes, pasi që një

pjesë e pacientëve janë në stadi të fundit të jetës. Me raste, pacientëve mund t'u kërkohet që të bëjnë ekzaminime shtesë radiologjike dhe laboratorike, për të cilat kërkohet ndihma e Shërbimit Sekondar të SHSKUK (Shërbimit Sekondar të Klinikës Unëvisitare të Kosovës).

Si funksionin ky shërbim?

Shërbimi funksionon çdo ditë të punës: nga ora 7:00 deri në 19:00. Fillon me pranimin e vizitave që realizohen nëpërmjet të thirrjeve telefonike, ose nëpërmjet të ardhjes së familjeve të pacientëve në bazën e shërbimit (QMF 11 – Mahalla e Muhaxherëve)

Mesatarja e pacientëve ditore është 29 që paraqet një numër të madh të tyre për t'u mbuluar nga 2 ekipet tona, duke llogaritur gjitha vështirësitë e lëvizjes nga njëri pacient tek tjetri.

Pacientëve kronik u hapet kartela shëndetësore, me të gjitha shënimet e domosdoshme për të dhe familjen. Problemet më të shpeshta të identifikuara dhe të regjistruara në kartelat tona shëndetësore janë: Insultet cerebrovaskulare dhe komplikimet që japin 16%, sëmundjet e sistemit respirator 15%, pacientë me sëmundje të sistemit kardiovaskular 14%, pacientë me diabet melitus dhe komplikimet e tij 9%, pacientë me sëmundje malinje 4%. Pjesa tjetër i takon patologjive që kanë lidhshmëri me moshën (42%) si: demenca, sëmundjet e sistemit urogjenital, sistemit gastrointestinal, sëmundjet degjenerative të kockave, probleme me të pamur dhe dëgjim.



Sfidat e Shërbimit Mjekësor Shtëpiak

Më shumë njerëz dëgjojnë çdo ditë për këtë shërbim, e më këtë rriten edhe kërkesat e tyre. Ndoshta më shumë njerëz po plaken dhe po sëmurën, shtohet edhe pandeminë me COVID-19 që në veçanti ka goditur këtë grup pacientësh, jo vetëm në aspektin e imunitetit të rënë të tyre, por edhe të informatave që COVID-19 prek më shumë të mosshuarit. Sfidë ka qenë për stafin që të ballafaqohen me gjithë këtë situatë. Gjendjen e rëndon trafiku i ngarkuar, ndërtime të përditshme, adresat jo të sakta, logjistika dhe infrastruktura jo e mjaftueshme, që humbasin minutat e vlefshme për personelin shëndetësor dhe për pacientët e tyre.

Korrespondenca:
sahamend@gmail.com

Sfidë është edhe mungesa e konsultatëve të shëndetit mendor, si psikologëve dhe psikiatërve. Jo rrallë ndodh që personeli mjekësor të jetë pre e sulmeve të personave me probleme mendore, apo edhe të familjarëve të frustruar. Pastaj, mosinformimi i pacientëve për sëmundjen që e kanë dhe pritshmëritë joreale të tyre e vështirësojnë ofrimin e duhur të Shërbimit Shtëpiak. Shpesh pacientët e ngatërrojnë me Shërbimin Urgjent, prandaj edhe telefonojnë në situata kur nuk duhet, apo presin që t'u zgjidhen problemet urgjente të tyre.

U përmend pandemia me COVID-19 dhe vështirësitë që ka shkaktuar në organizimin e punës gjithandej në botë, në çdo shërbim, por në veçanti Shërbimi shtëpiak është bërë edhe më i ndjeshëm për t'u ofruar. Përkundër përpjekjeve maksimale të stafit për të mbajtur veshmbathjen korrekte, për të përdorur dezinfektatët dhe maskat, ruajtja e distancës ka qënë detyrë e vëshirë për t'u realizuar. Pastaj, shumë familjarë të pacientëve duke u frikësuar nga stigma e mundshme dhe për këtë arsye refuzimi i ofrimit të ndihmës, nuk kanë deklaruar statusin e tyre me COVID-19 gjë që ka vënë në rrezik stafin e këtij shërbimi. Ky shërbim këtë vit ka humbur infermierën e dalluar Shqipe Lumi, dhe që është mungesë e madhe për gjithë stafin.

Si mund ta bëjmë më të mirë këtë shërbim

Shërbimi Shtëpiak është i një rëndësie të veçantë për qytetarët e Prishtinës, është obligim i Shërbimit Shëndetësor që t'u ofrojë këtyre njerëzve në nevojë ndihmën e nevojshme mjekësore. A arrihet që të realizohet gjithmonë kjo?

Të vetëdijshëm se ka mjaft brenga gjithandej, mjaft të sëmurë të natyrave të ndryshme, të moshuar me probleme ekonomike, dhe sociale e që kanë nevojë për kujdes...

Prapë se prapë, duhet të gjendet mënyra dhe mjete për të bërë më shumë për këtë shërbim andaj...

Rekomandohet që:

- Të zgjerohet shërbimi me staf shëndetësor
- Pajisja e shërbimit me vetura të reja, „autoambulance”
- Të shfrytëzohen konsultat me (psikolog, psikiater, puntor social)
- Bashkëpunimi më i ngushtë ndërkolegial sa i përket informacioneve dhe shpërndarjen e tyre lidhur me shërbimet që ne ofrojmë
- Promovim më i madh i Shërbimit mjekësor shtëpiak, natyrës së punës dhe funksionimit të tij
- Institucionet përgjegjëse të bëjnë më shumë në ngritjen e qendrave për të moshuar, një qendër për kujdes paliativ apo „hospice” në Prishtinë
- Të ketë trajnime shtesë të stafit me theks të veçantë lidhur me kujdesin paliativ
- Stimulimi i puntorëve të Shërbimit është një kërkesë e drejtë dhe e arsyeshme...

Shërbimi Shtëpiak është një shërbim shumë delikat për njerëz me mundësi të kufizuara për të marrë ndihmën mjekësore. Stafit që përkujdeset për ta është shumë i përkushtuar për të dhënë më të mirën e tyre për t'u dalë mbanë kërkesave të pacientëve, dhe për këtë arsye që nga muaji qershor ekipi i këtij shërbimi (një mjeke dhe dy infermiere) bëjnë vaksinim e këtyre pacientëve në shtëpi me vaksinë anti COVID-19

Me pak më shumë mirëkuptim nga strukturat qeverisëse ne do të jemi në gjendje të bëjmë edhe më shumë.

Prapë se prapë, në çfarëdo situatë, ne jemi për pacientët tanë dhe do të qëndrojmë kraher tyre deri në fund të jetës së tyre!

Literatura:

